

CİLT/VOLUME: IX • SAYI/ISSUE: 2 • ARALIK/DECEMBER 2022
ONLINE ISSN: 2529-0045

MARMARA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

MARMARA UNIVERSITY JOURNAL OF TURKOLOGY

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi (MUTAD) / Marmara University Journal of Turkology (MUJOT)

6 Aylık Uluslararası Hakemli Dergi / Biannual Peer-Reviewed International Journal

Yıl / Year: Aralık / December 2022, Cilt / Volume: IX, Sayı / Issue: 2

Online ISSN: 2529-0045

Kuruluş Yılı / Foundation Year: 2014

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü Adına İmtiyaz Sahibi / Owner

Prof. Dr. Mustafa KURT (Rektör / Rector)

Derginin Kurucusu / Founder of the Journal

Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK

Derginin Sahibi / Owner of the Journal

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Adına / On behalf of Institute of Turkic Studies of Marmara University

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT (Enstitü Müdürü / Director of Institute)

Baş Editör / Editor in Chief

Prof. Dr. Özlem DENİZ YILMAZ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Alan Editörleri / Field Editors

Prof. Dr. Özlem DENİZ YILMAZ, Dil-Kültür / Linguistics-Culture (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. Bahar DERVİŞCEMALOĞLU, Edebiyat / Literature (Ege Üniversitesi, İzmir / Türkiye), Prof. Dr. Okan YEŞİLOT, Tarih / History (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Editör Yardımcısı / Assistant Editor

Dr. Öğr. Üyesi Hümeyra BOSTAN BERBER (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Redaktörler / Redactors

Dr. Zeynep AKARSLAN (Bursa / Türkiye), Arş. Gör. Dr. Burcu SIBIÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye),
Dr. Elif UZUNAGAÇ (İstanbul / Türkiye)

Sekretarya / Secretariat

Dr. Elif UZUNAGAÇ (İstanbul / Türkiye)

Dizgi / Typesetting

Elif TUFAN KIRKIL

Burcu DİKER

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Apollinaria S. AVRUTİNA (St. Petersburg Devlet Üniversitesi,
St. Petersburg / Rusya Federasyonu)

Prof. Dr. Evangelia BALTA (Ulusal Helen Araştırmaları Vakfı, Atina
/ Yunanistan)

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (Hacettepe Üniversitesi, Ankara /
Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Faisal HUSAİN (Pensilvanya Eyalet Üniversitesi, State
College / Amerika Birleşik Devletleri)

Prof. Dr. Ahmet KANLIDERE (Marmara Üniversitesi, İstanbul /
Türkiye)

Doç. Dr. Hakan KIRIMLI (Bilkent Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Osman Gazi ÖZGÜDENLİ (Marmara Üniversitesi, İstanbul
/ Türkiye)

Öğr. Gör. Dr. Liaisan ŞAHİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul /
Türkiye)

Doç. Dr. Nikolay N. TELİTSİN (St. Petersburg Devlet Üniversitesi, St.
Petersburg / Rusya Federasyonu)

Prof. Dr. István VÁSÁRY (Macar Bilimler Akademisi, Budapeşte /
Macaristan)

Prof. Dr. Olivier BOUQUET (Paris Diderot Üniversitesi, Paris /
Fransa)

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Gabor AGOSTON (Georgetown Üniversitesi, Vaşington / Amerika Birleşik Devletleri)

Doç. Dr. Danuta CHMIELOWSKA (Varşova Üniversitesi, Varşova / Polonya)

Prof. Dr. Evá Judit CSÁKI (Pazmany Peter Katolik Üniversitesi, Budapeşte / Macaristan)

Prof. Dr. İsmail E. ERÜNSAL (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Peter B. GOLDEN (Rutgers Üniversitesi, New Jersey / Amerika Birleşik Devletleri)

Prof. Dr. Emine GÜRSOY NASKALÍ (Emekli Öğretim Üyesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Tooru HAYASHI (Tokyo Üniversitesi, Tokyo / Japonya)

Prof. Dr. Yerden KAZHYBEK (Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Ahmet Baytursınoğlu Dil Bilimi Enstitüsü, Almatı / Kazakistan Cumhuriyeti)

Prof. Dr. İlyas KEMALOĞLU (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Darhan KIDIRALÍ (Uluslararası Türk Akademisi, Nur-Sultan / Kazakistan Cumhuriyeti)

Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU (Michigan Devlet Üniversitesi, East Lansing / Amerika Birleşik Devletleri)

Prof. Dr. Nizomitdin MAKHMUDOV (Özbekistan Bilimler Akademisi, Taşkent / Özbekistan Cumhuriyeti)

Prof. Dr. Klaus RÖHRBORN (Emekli Öğretim Üyesi, Göttingen / Almanya)

Prof. Dr. Nesrin SARIAHMETOĞLU (Emekli Öğretim Üyesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Murat ULUSKAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Alfıya YUSUPOVA (Kazan-İdil Boyu Federal Üniversitesi, Kazan / Tataristan Cumhuriyeti / Rusya Federasyonu)

2022 Yılı (Cilt IX, Sayı 2) Hakemleri /

Prof. Dr. Hasan Hüseyin ADALIOĞLU (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir / Türkiye)

Prof. Dr. Hasan AKAY (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Sami ARSLAN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Fatih Yahya AYAZ (Çukurova Üniversitesi, Adana / Türkiye)

Arş. Gör. Dr. İlker AYKUT (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Hatice AYNUR (Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Gülseren AZAR NASIRABADI (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Bülent BAKAR (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Şahin BARANOĞLU (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla / Türkiye)

Doç. Dr. Mustafa Gürbüz BEYDİZ (Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı / Türkiye)

Prof. Dr. Müjgan ÇAKIR (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Serdar Oğuzhan ÇAYCIOĞLU (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Yüksel ÇELİK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Altan ÇETİN (Anadolu Üniversitesi, Eskişehir / Türkiye)

Prof. Dr. Salim ÇONOĞLU (Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir / Türkiye)

Doç. Dr. Derya DERİN PAŞAOĞLU (Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon / Türkiye)

Doç. Dr. Filiz DIĞIROĞLU (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Şaziye DİNÇER BAHADIR (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir / İstanbul)

Prof. Dr. Abide DOĞAN (Hacettepe Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Erkan GÖKSU (Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN (Sakarya Üniversitesi, Sakarya / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Songül KARACA (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize / Türkiye)

2022 Year (Volume IX, Issues 2) Referees

Prof. Dr. Abdülhamit KIRMIZI (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Saim Çağrı KOCAKAPLAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir / Türkiye)

Prof. Dr. Selahittin ÖZÇELİK, (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla / Türkiye)

Doç. Dr. Simge ÖZER PINARBAŞI (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Yücel ÖZTÜRK (Sakarya Üniversitesi, Sakarya / Türkiye)

Prof. Dr. Nazım Hikmet POLAT (Gazi Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Fatih RUKANCI (Ankara Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Müfit Selim SARUHAN (Ankara Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Seval ŞAHİN (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Resul TURAN (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Kadir TURGUT (İstanbul Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Aydın USTA (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Mustafa UYAR (Ankara Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. İsmet ÜZEN (Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı / Türkiye)

Doç. Dr. Emrullah YAKUT (Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin / Türkiye)

Prof. Dr. Nurcan YAZICI METİN (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Kenan YILDIZ (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Ozan YILMAZ (Sakarya Üniversitesi, Sakarya / Türkiye)

Doç. Dr. Ferda ZAMBAK (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın / Türkiye)

İletişim Bilgileri / Contact Details

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü / Institute of Turkic Studies of Marmara University

Adres / Address: Göztepe Yerleşkesi, 34722, Kadıköy, İstanbul / Türkiye

Tel / Phone: +90 216 777 18 80

Faks / Fax: +90 216 777 18 81

E-Posta / E-Mail: mutad@marmara.edu.tr

Web: <http://turkiyat.marmara.edu.tr/>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mtad>

Marmara Üniversitesi Yayınevi / Marmara University Press

Adres / Address: Göztepe Yerleşkesi, 34722, Kadıköy, İstanbul / Türkiye

Tel / Phone: +90 216 777 14 08

Faks / Fax: +90 216 777 14 01

E-Posta / E-Mail: yayinevi@marmara.edu.tr

MARMARA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nün uluslararası hakemli yayınıdır. Altı ayda bir yayınlanır. Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi, TÜBİTAK / ULAKBİM SBVT, ASOS İndeks, ACAR İndeks, DRJI (Directory of Research Journals Indexing), ULRICH Global Serials Directory, EBSCO uluslararası alan endeksi tarafından taranmakta ve dizinlenmektedir. Dergide yayınlanan makalelerdeki görüşler yazarlarına aittir. Yayın Kurulu tarafından benimsendiği anlamına gelmez. Yayın Kurulu, yazının özüne dokunmaksızın gerekli yazım ve ifade değişikliklerini yapma hakkını saklı tutar. Dergiden yapılan alıntılarda kaynak göstermek mecburidir.

MARMARA UNIVERSITY JOURNAL OF TURKOLOGY is a peer-reviewed international journal of Institute of Turkic Studies of Marmara University. The journal is a biannual publication. Marmara University Journal of Turkology is indexed by TÜBİTAK / ULAKBİM SBVT, ASOS Index, ACAR Index, DRJI (Directory of Research Journals Indexing), ULRICH Global Serials Directory and EBSCO International Index. All the views and opinions expressed in the articles are those of the authors and they do not necessarily reflect the views or opinions of the editor, the editorial board, or the publisher. The editorial board reserves the right to make necessary changes in spelling and phrase without changing content. The published contents in the articles cannot be used without being cited.

İçindekiler / Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

- Türk Resim Tarihinde Askeri Ressamlar Dönemi ve Bahriyeli Ressam İsmail Hakkı Bey
The Period of Military Painters in the History of Turkish Painting and Naval Officer
Painter İsmail Hakkı Bey
Malike BİLEYDİ KOÇ 169
- Müstakil Bir Kırım Hanlığı Tarihi: *Çelebi Akay Tarihi*
An Individual History of the Crimean Khanate: *The History of Çelebi Akay*
Aykut CAN 202
- Muhayyelden Musavvere: Matbuat Çağında Osmanlı'da Afrika Tasavvuru (Sudan Örneği)
From Imagining to Envisioning: Ottoman Conceptions of Africa in the Age of Print (The
Example of Sudan)
Ömer KOÇYİĞİT 226
- Millî Mücadele Döneminde Türk-İngiliz İlişkilerinde General Charles Townshend'ın
Arabuluculuk Faaliyetleri
Mediation Activities of General Charles Townshend in Turkish-British Relations in the
Period of National Struggle
Resul KÖSE 247
- T. Abdi'nin *Sergüzeşt-i Kalyopi* ve *Seyr-i Servinaz* Romanlarında Doğa, Kadın ve Şehir
Nature, Women and City in T. Abdi's Novels *Sergüzeşt-i Kalyopi* and *Seyr-i Servinaz*
Gülçin OKTAY 271
- Sâmânilerin Çöküşü Sırasında Selçuklu Oğuzları ile İlişkileri
Samanid Relations with the Seljuk Oghuz During the Decline Period
Vural ÖNTÜRK 289
- Türkiye Selçuklu Sultanlarına Ait Farsça Şiirler
Persian Poems of the Seljuk Sultans of Anatolia
Osman G. ÖZGÜDENLİ 305

Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Sanatı Tarihi: Teorik Çalışmaları ve Araştırmacılarla Temasları Gazi Mustafa Kemal Atatürk and Turkish Art History: His Theoretical Studies and Contacts with Researchers Anılcan SIÇRAYIK, F. Nalân TÜRKMEN	329
Mankurts of Abish and Aitmatov: Destruction of National Identity or Loss of Sanity? Abiş Kekilbayulı ve Cengiz Aytmatov'un Mankurtları: Millî Kimlik Tahribatı mı Akıselimin Yitimi mi? Orhan SÖYLEMEZ, Ömer Faruk ATEŞ	365
Goethe'nin <i>Mahomets Gesang</i> İsimli Şiirindeki Nehir Metaforu ve İslamiyet'in Yayılışına İlişkin Bir İnceleme An Analysis on Islamic Expansion and the Metaphor of the River in Goethe's <i>Mahomets Gesang</i> Habib TEKİN	382
<i>Tuhfe-yi Vehbî</i> 'nin Bilinmeyen Bir Şerhi Üzerine On an Unknown Commentary of <i>Tuhfe-yi Vehbi</i> Seyit YAVUZ	404
İktisadi, Diplomatik ve Hukuki Rollerine Dubrovnik Cumhuriyeti'nde Osmanlı Gümrük Emni (1430-1806) Economic, Diplomatic and Legal Roles of the Ottoman Customs Officer in the Republic of Dubrovnik (1430-1806) Cihan YEMİŞÇİ	429
Topluma Yöneltilen Eleştiriler Bağlamında <i>Anadolu Notları (I-II)</i> <i>Anadolu Notları (I-II)</i> in the Context of the Criticisms Directed at Society Ebru Özlem YILMAZ	457
Osmanlı Devleti'nde Memur Dayanışmasına Destek Veren Bir Yayın: <i>Memurîn</i> Gazetesi A Newspaper Supporting Officer Solidarity in the Ottoman State: <i>Memurîn</i> Elif YILMAZ ŞENTÜRK	472

ÇEVİRİ / TRANSLATION

Meyyâfâriqîn Tarihi'nde Kafkasya

Caucasica in the History of Mayyâfâriqîn

Erhan ATEŞ..... 538

YAZMA ESER İNCELEME / MANUSCRIPT REVIEW

“Kullanıcı Dostu” Bir Unsur: Lâmi'nin Nefehât Tercümesinin Topkapı A. 1422

Nüshasındaki Fihriste Yakından Bakmak

“A User Friendly” Element: A Closer Look at the Fihrist in the Topkapı A. 1422 Manuscript
of Lâmi's Nefehât Translation

Mustafa Altuğ YAYLA..... 550

KİTAP TANITIMI / BOOK REVIEW

Gülden Sağol Yüksekaya – Döne Arslan, *Kadın*, Kesit Yayınları, İstanbul 2021, 519 s.

(ISBN: 978-625-7698-58-0).

Şule ŞANLI..... 562